

16.4.2026

EOAK/1232/2025

Ratkaisija: Apulaisoikeusasiamies Susanna Lindroos-Hovinheimo

Esittelijä: Esittelijäneuvos Heidi Laurila

POTILAAN HOITO JA OLOSUHTEET PSYKIATRIAN OSASTOLLA

1 KANTELU

Kantelija arvosteli täysi-ikäisen tyttärensä Helsingin kaupungin Auroran sairaalassa saaman tahdosta riippumattoman hoidon laatua ja sairaalan tilojen tasoa.

Kantelija kertoi tyttärensä joutuneen sairaalassa ankeaan kahden hengen huoneeseen. Tämä aiheutti suurta ahdistusta, ja tytär sulkeutui usein wc-tiloihin saadakseen yksityisyyttä. Wc kuitenkin lukittiin, eikä tytär voinut sitä käyttää tässä tarkoituksessa. Kantelija pyysi huoneeseen sermin, joka oli kovin pieni, kun se lopulta saatiin. Kuntoilu ei ollut mahdollista, eikä muitakaan virikkeitä ollut. Tilat olivat todella ahtaat, eivätkä lainkaan viihtyisät. Ilmanvaihto oli puutteellista, ja tupakkahuoneen käry tuli yhteisiin tiloihin. Henkilökunta oli läsnä vain ruoka-aikoina, ja muulloin se oli kansliassa tai taukotilassa. Hoitosuunnitelmaa tai tietoa omahoitajasta ei ollut, ja hoito vaikutti olevan ainoastaan lääkehoitoa. Potilaalla ei ollut mahdollisuutta säilyttää jääkaapissa elintarvikkeitaan.

Kantelija toimitti pyynnöstä tyttärensä antaman valtakirjan.

2 SELVITYS

2.1 Asiakirjat

Kantelun johdosta hankittiin Helsingin kaupungin Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan selvitys ja lausunto. ---:

Käytettävissäni on ollut myös kantelijan tyttären hoitojaksoa koskevia potilasasiakirjoja.

2.2 Helsingin kaupungin lausunnon sisältö

Helsingin kaupunki esitti pahoittelunsa kantelijalle ja hänen tyttärelleen sen johdosta, että he eivät olleet tyytyväisiä hoitoon ja tiloihin Auroran sairaalan psykoosiosastolla. Tytär oli hoidettavana sairaalassa psykoosin vuoksi ajalla x.x - x. x.2025. Hoitajakson aikana häntä lääkittiin yleisten hoitolinjausten mukaisesti psykoosilääkkeillä, koska oireilu oli psykoottista. Tyttärelle laadittiin hoitosuunnitelma ja hänelle nimettiin omahoitaja. Hoitohenkilökunta oli läsnä osastolla vuorokauden ympäri ja aina tyttären tavoitettavissa. Tyttären lukittautumisesta wc-tiloihin aiheutui riski potilasturvallisuudelle, koska hoitohenkilökunnalta puuttui tällöin näkö- ja puheyhteys häneen eikä hänen terveydentilaansa ollut tällaisessa tilanteessa mahdollista arvioida luotettavasti. Lukittautuminen wc-tilaan häirtäsi muiden potilaiden hoitoa, koska wc on kaikkien samassa huoneessa olevien potilaiden käytössä. Tytär pääsi viipymättä ulkoapäin lukittuun wc-tilaan aina kun hän sitä pyysi.

Osastolla kaikki potilashuoneet ovat kahden tai kolmen hengen huoneita. Potilaan toivomusta yksityisyydestä ei ollut mahdollista toteuttaa, koska potilaita oli paljon. Potilas sai huoneeseensa sermin yksityisyytensä suojaksi. Potilasta häiritsevää tupakansavua saattoi kulkeutua tiloihin, kun tupakkahuoneen ovesta kuljettiin.

Potilaan hoito oli asianmukaista, ja hoidolliset ratkaisut olivat mielenterveystieteen mukaisia ja lääketieteellisesti perusteltuja. Hoitoratkaisuissa ja kohtelussa pyrittiin toimimaan potilaan edun mukaisesti.

Kantelussa esitetyt näkemykset otetaan huomioon, kun sairaalan toimintaa ja palveluja kehitetään. Sairaalahoitoon ja olosuhteisiin on tulossa parannus vuoden 2027 aikana psykiatrisen sairaalatoiminnan siirtyessä tuolloin valmistuvaan ja käyttöön otettavaan Laakson yhteissairaalaan.

3 RATKAISU

3.1 Oikeusasiamiehen tehtävät

Perustuslain 109 §:n mukaan oikeusasiamiehen tulee valvoa, että tuomioistuimet ja muut viranomaiset sekä virkamiehet, julkisyhteisön työntekijät ja muutkin julkista tehtävää hoitaessaan noudattavat lakia ja täyttävät velvollisuutensa. Tehtäväänsä hoitaessaan oikeusasiamies valvoo perusoikeuksien ja ihmisoikeuksien toteutumista.

Eduskunnan oikeusasiamiehestä annetun lain 3 §:n 2 momentin mukaan oikeusasiamies ryhtyy hänelle tehdyn kantelun johdosta niihin toimenpiteisiin, joihin hän katsoo olevan aihetta lain noudattamisen, oikeusturvan tai perus- ja ihmisoikeuksien toteutumisen kannalta.

3.2 Lääketieteellinen hoito

Potilaan asemasta ja oikeuksista annetun lain (potilaslaki) 3 §:n mukaan potilaalla on oikeus laadultaan hyvään terveyden- ja sairaanhoitoon. Terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetun lain 15 §:n mukaan terveydenhuollon ammattihenkilön on ammattitoiminnassaan sovellettava yleisesti hyväksytyjä ja kokemusperäisiä perusteltuja menettelytapoja koulutuksensa mukaisesti.

Helsingin kaupunki on lausunnossaan katsonut, että kantelijan tytärtä lääkittiin hoitajakson aikana yleisten hoitolinjausten mukaisesti psykoosilääkkeillä, koska hänen oireilunsa oli psykoottista.

Minulla ei ole käytettävissä olevien tietojen perusteella aihetta epäillä kantelijan tyttären saaman lääkehoidon tai muun hoidon lääketieteellistä asianmukaisuutta. Laillisuusvalvojana en ota siihen enemmälti kantaa.

Helsingin kaupungin lausunnon mukaan tyttärelle laadittiin hoitosuunnitelma ja hänelle nimettiin omahoitaja. Minulla ei ole aihetta epäillä tätä. Hoitosuunnitelma sisältyy potilasasiakirjoihin.

3.3 Tilat ja hoidon olosuhteet

Perustuslain 10 §:n mukaan jokaisen yksityiselämä on turvattu. Perustuslain 22 §:n mukaan julkisen vallan on turvattava perusoikeuksien ja ihmisoikeuksien toteutuminen.

Terveydenhuoltolain 8 §:n mukaan terveydenhuollon toiminnan on perustuttava näyttöön ja hyviin hoito- ja toimintakäytäntöihin. Terveydenhuollon toiminnan on oltava laadukasta, turvallista ja asianmukaisesti toteutettua.

Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain 8 §:n 2 momentin mukaan hyvinvointialueella on oltava hallinnassaan asianmukaiset toimitilat ja toimintavälineet sekä muut tarvittavat toimintaedellytykset.

Potilaslain 3 §:n 2 momentin mukaan potilaalla on oikeus laadultaan hyvään terveyden- ja sairaanhoitoon. Hänen hoitonsa on järjestettävä ja häntä on kohdeltava siten, ettei hänen ihmisarvoaan loukata sekä että hänen vakaumustaan ja hänen yksityisyyttään kunnioitetaan.

Totean aluksi, että mahdollisuudet sairaalan tilojen ja kyseisen potilaan hoidon olosuhteiden yksityiskohtaisempaan arviointiin ovat kirjallisissa kanteluprosessissa varsin rajalliset.

Käytettävissä olevien tietojen perusteella en voi todeta oikeusasiamiehen toimenpiteitä edellyttävää lainvastaista menettelyä kyseessä olevilta osin. Totean kuitenkin perus- ja ihmisoikeuksien toteutumisen näkökulmasta ohjaavassa tarkoituksessa seuraavaa.

Kaupungin selvityksen mukaan kyseessä olevalla sairaalan osastolla kaikki potilashuoneet ovat olleet kahden tai kolmen hengen huoneita, eikä kantelijan tyttärelle ole ollut mahdollista järjestää omaa huonetta.

Potilaslain esitöiden mukaan potilaan hoitaminen terveyskeskuksessa, sairaalassa tai muussa sairaanhoidon toimintayksikössä asettaa tietyt rajoitukset potilaan yksityiselämälle. Toimintayksikön yleisen järjestyksen tai turvallisuuden ylläpitäminen sekä muiden potilaiden yhtä lailla oikeutetut vaatimukset eivät kuitenkaan saa johtaa potilaan yksityisyyden suojan unohtamiseen. Myös näissä oloissa tulisi pyrkiä eri järjestelyin ottamaan huomioon potilaan yksityiselämän tarpeet (HE 185/1991 vp).

Oikeusasiamiehen ratkaisukäytännössä on korostettu, että terveydenhuollon toimintayksikössä tulee huolehtia potilaan yksityisyyden suojasta mahdollisimman hyvin eri järjestelyin ja tilaratkaisuin. Kaikissa tilanteissa potilaan yksityisyyttä ei välttämättä kyetä kuitenkaan täysin turvaamaan yrityksistä huolimatta. Näin voi olla esimerkiksi silloin, kun useat potilaat ovat samassa potilashuoneessa.

Oikeusasiamies on erityisesti psykiatrista osastohoitoa koskevassa tarkastustoiminnassaan suosittanut potilaiden sijoittamista yhden hengen huoneisiin. Sillä mahdollistettaisiin potilaiden yksityisyyden suojan toteutuminen paremmin. Potilaalla olisi myös mahdollisuus vetäytyä omaan huoneeseensa rauhoittumaan. Myös Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto Valvira¹ on katsonut, että akuuttien psykiatristen potilaiden sijoittaminen yhden hengen huoneisiin vähentää väkivaltaa ja pakkotoimien määrää ja nopeuttaa kuntoutumista².

Edellä esitetyn perusteella katson, että kantelijan tyttären perus- ja ihmisoikeuksia olisi toteuttanut paremmin se, että hänellä olisi ollut sairaalassa käytössään oma huone tai muu rauhallinen oleskelutila.

Pidän ymmärrettävänä sitä, että kantelijan tytär ei ole voinut pidempiaikaisesti viettää aikaa wc-tiloissa ja lukkiutua sinne. Tästä olisi aiheutunut riski potilasturvallisuudelle, ja oleskelu olisi haitannut muiden potilaiden mahdollisuutta käyttää wc-tiloja.

Helsingin kaupungin psykiatrisen osastohoidon olosuhteisiin tulee parannus vuoden 2027 aikana psykiatrisen sairaalatoiminnan siirtyessä tuolloin valmistuvaan ja käyttöön otettavaan Laakson yhteissairaalaan.

---

¹ Nykyisin Lupa- ja valvontavirasto.

² Valviran päätös 15.6.2016 Turun kaupungin Kupittaaan psykiatrista sairaalaa koskeva valvonta-asia Dnro 224/06.02.01.08/2016.

Rakenteilla olevien uusien toimitilojen vuoksi en pidä enää tarpeellisena arvioida yksityiskohtaisemmin Auroran sairaalan nykyisten toimitilojen toimivuutta. Totean kuitenkin, että tiloihin ja olosuhteisiin on tärkeää kiinnittää huomiota silloinkin, kun tiedossa on muutto uusiin tiloihin. Kehotan edelleen sairaalaa varmistamaan, että potilaiden yksityisyyden suojasta huolehditaan niin hyvin kuin se on mahdollista. Tässä voidaan käyttää apuna esimerkiksi sermejä tai muita ratkaisuja. Tilojen yleiseen viihtyisyyteen ja riittävään ilmanvaihtoon on myös syytä kiinnittää jatkuvasti huomiota.

Oikeusasiamiehen tarkastustoiminnassa kiinnitetään jatkossakin huomiota potilaiden yksityisyydensuojaan, olosuhteisiin ja kohteluun.

3.4 Hoito muilta osin

En ole saamani selvityksen perusteella voinut todeta lainvastaista menettelyä kantelijan tyttären hoidossa muitakaan osin. Totean kuitenkin vielä seuraavaa.

Oikeusasiamiehen ratkaisukäytännössä on katsottu, että potilaan hyvään hoitoon ja kohteluun kuuluu, että hoitohenkilökunta ottaa kontaktia potilaisiin ja on potilaiden parissa myös muulloin kuin varsinaisissa hoito- tai hoivatilanteissa. Vaikka hoitajien työhön kuuluu muun muassa kirjaamistehtäviä, on aikaa hyvä viettää muuallakin kuin kansliassa tai hoitajien taukotiloissa, eli potilaiden kanssa osaston tiloissa. Kannustan pitämään hoitokulttuuriin liittyvää hyvää vuorovaikutusta sairaalassa esillä ja löytämään enemmän luontevia tilanteita kanssakäymiselle hoitajien ja potilaiden välillä.

Oikeusasiamies on myös ratkaisukäytännössään katsonut, että ottaen huomioon potilaiden rajoitettu mahdollisuus liikkua osaston ulkopuolella, on valitettavaa, jos potilaat eivät voi säilyttää omia ruokiaan osastolla kylmäsäilytystiloissa. Vaikka potilaiden riittävä ruokahuolto on sairaalan taholta järjestetty, mahdollisuus hankkia omia elintarvikkeita lisäisi potilaiden mahdollisuutta käyttää itsemääräämisoikeuttaan.

Hyvään hoitoon kuuluu myös se, että potilailla on osastohoidon aikana tarjolla riittävästi kuntouttavaa toimintaa sekä virikkeitä.

4 TOIMENPITEET

Saatan edellä esittämäni käsitykset Helsingin kaupungin Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan tietoon.

Tässä tarkoituksessa lähetän sille jäljennöksen tästä päätöksestäni.